

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjien
eläkelain 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan maatalousyrittäjien eläkelakia muutettavaksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriö voisi määrätä maatalousyrittäjän vapauttamisen sanotun lain mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta siirrettäväksi kokonaan tai osittain eläketurvakeskukselta maatalousyrittäjien eläkelaitoksen päätettäväksi. Edel-

lä sanotu koskisi myös vapautuksen saaneen maatalousyrittäjän hyväksymistä uudelleen maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen eläketurvan piiriin.

Muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan kulu-
van vuoden alkupuoliskon aikana.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotettu muutos

Maatalousyrittäjien eläkelain (467/69; MYEL) ja yrittäjien eläkelain (468/69; YEL) mukaan Suomessa asuva yrittäjä on vakuutettava vanhuuden, työkyvyttömyyden ja kuoleman varalta siten kuin mainituissa laeissa säädetään. Lakeihin on kuitenkin sisällytetty mahdollisuus hakea eläketurvakeskukselta (ETK) vapautusta vakuuttamisvelvollisuudesta. ETK voi myöhemmin hakemuksesta hyväksyä eläketurvan piiriin yrittäjän, joka on saanut edellä tarkoitetun vapautuksen.

Sosiaali- ja terveysministeriö on päätöksellään (673/69) antanut tarkemmat määräykset vapauttamisesta sekä eläketurvan piiriin hyväksymisestä. Päätöksen mukaan ETK:n on hakemuksesta myönnettävä vapautus YEL:n mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta yrittäjälle, jolla muun kuin sanotussa laissa tarkoitetun ansiotyön perusteella on lain tai julkisen eläkesäännön mukaan oikeus sellaiseen eläketur-

vaan, että hänen vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeensä voidaan arvioida eläkeikään jäljellä oleva aika mukaan luettuna nousevan 250 markkaan kuukaudessa. Tämä markkamäärä on sidottu työntekijäin eläkelain (395/61) 9 §:ssä tarkoitettuun indeksiin ja on kuluvana vuonna 945,43 markkaa kuukaudessa. Lisäksi edellytetään, että yrittäjän YEL:n mukaisesti arvioit-
dut työtulot ovat enintään neljännes hänen muista eläkkeeseen oikeuttavista työtuloistaan. Vapautus voidaan myöntää, vaikka edellä mainitut edellytykset eivät täytyisikään, jos yrittäjän muuhun ansiotyöhön perustuvaa, lain tai julkisen eläkesäännön mukaista eläketurvaa ja tähän liittyvää hänen omaistensa perhe-eläketurvaa on pidettävä riittävinä. Näissä harkinnanvaraisissa tapauksissa on vakiintunut niin sanottu 30 prosentin sääntö. Sen mukaisesti vapautus on myönnetty, jos eläketurva on ollut vähintään mainitut 945,43 markkaa kuukaudessa ja ainakin 30 prosenttia kokonaistuloista. Ilman erityistä syytä vapautusta ei saa myöntää viittä vuotta pitemmäksi ajaksi. Va-

pautus koskee kaikkea toimintaa, jonka perusteella yrittäjä vapautuksen voimassa ollessa olisi YEL:n mukaan velvollinen ottamaan vakuutuksen.

Sosiaali- ja terveysministeriön mainitun päätöksen mukaan ETK voi hakemuksesta hyväksyä vapautuksen saaneen yrittäjän YEL:n mukaisen eläketurvan piiriin, jos yrittäjä täyttää ETK:n määräämät, hänen terveydentilaansa koskevat vaatimukset.

Mitä edellä on sanottu yrittäjän vapauttamisesta YEL:n mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta ja hyväksymisestä uudelleen eläketurvan piiriin, on vastaavasti sovellettava maatalousyrittäjän hakiessa vapautusta MYEL:n mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta ja hyväksymistä uudelleen eläketurvan piiriin.

Maatalousyrittäjien vapautushakemukset saapuvat säännönmukaisesti ensin maatalousyrittäjien eläkelaitokselle (MELA) sen asiamiesten kautta. MELA lähettää vapautushakemukset sekä oman lausuntonsa ETK:lle. Vapautusten jatkohakemukset tulevat sen sijaan useimmiten suoraan ETK:lle, koska ETK lähettää ennen viiden vuoden määräajan päättymistä vapautuksen päättymisestä tiedottavan kirjeen ja vapautushakemuslomakkeet mahdollisen jatkovapautuksen hakemista varten. Jatkovapautushakemuksista ETK pyytää lausunnon MELA:lta vain siinä tapauksessa, että maatalousyrittäjän olosuhteissa on tapahtunut muutoksia.

Yrittäjäeläkelakien voimaantulosta vuoden 1979 loppuun on käsitelty 24 268 MYEL:n mukaista vapautushakemusta. Esimerkiksi vuonna 1979 tuli vireille 3 440 hakemusta. Arvion mukaan hakemuksen käsittely kestää ETK:ssa lähes kuusi kuukautta ja MELA:ssa kahdesta kolmeen kuukauteen. Vuonna 1978 keskimääräinen kokonaiskäsittelyaika oli kahdeksan kuukautta.

Nykyinen menettely aiheuttaa jossain määrin viivästystä ja lisätöitä, varsinkin tapauksissa, joissa vakuutusasia on samanaikaisesti vireillä sekä MELA:ssa että ETK:ssa. Mainittakoon, että yhden tilalta vakuutetun vapautusasian käsittely lykkää muiden samassa maata-

lousyrityksessä työskentelevien työtuloasioiden käsittelyä, kunnes vapautusasia on ratkaistu.

Vapautusasiat on keskitetty ETK:lle, jotta voitaisiin saada aikaan yhtenäinen käytäntö. On huomattava, että YEL-järjestelmän piirissä toimii useita eläkelaitoksia, kun taas MYEL-järjestelmässä on vain MELA. Edellä mainittu sosiaali- ja terveysministeriön päätös ja vakiintunut käytäntö ovat nyttemmin aiheuttaneet sen, ettei MYEL:n mukaisten vapautushakemusten käsittelyn keskittämiseksi ETK:een ole sanottavaa tarvetta. Näin ollen MYEL:n mukaiset vapautusasiat voitaisiin ilman haittaa siirtää MELA:lle. Tämän toteuttamiseksi ehdotetaan, että maatalousyrittäjien eläkelain 4 §:n 3 momenttiin tehdään tarvittava muutos. Yhtenäinen soveltaminen YEL:n ja MYEL:n kesken voitaisiin varmistaa siten, että ministeriö päätöksessään myöntäisi ETK:lle oikeuden antaa MELA:lle sitovia yleisohjeita siirrettyjen tehtävien käsittelemisestä. Oheisena seuraa luonnos sosiaali- ja terveysministeriön asiaa koskeksi päätökseksi.

MYEL:n mukaisten vapautusasioiden siirtäminen MELA:lle lyhentäisi käsittelyaikaa eräiden arvioiden mukaan lähes puolella ja yksinkertaistaisi menettelyä hallinnollisesti.

Esitys perustuu ETK:n asiasta tekemään ehdotukseen.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotettu muutos on luonteeltaan tekninen ja tietää lähinnä muutosta ETK:n ja MELA:n hallintotoimintaan, eikä sillä ole sanottavaa merkitystä valtion menojen kannalta.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan tämän vuoden alkupuoliskon aikana.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**maatalousyrittäjien eläkelain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 4 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

4 §

vät tai osa niistä siirretään maatalousyrittäjien eläkelaitokselle.

Tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta antaa sosiaali- ja terveysministeriö. Ministeriö voi määrätä, että tämän pykälän mukaiset eläketurvakeskukselle kuuluvat tehtä-

Tämä laki tulee voimaan _____
kuuta 1981. päivänä

Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 1981

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Luja-Penttilä*

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 4 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta antaa sosiaali- ja terveysministeriö.

Tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta antaa sosiaali- ja terveysministeriö. Ministeriö voi määrätä, että tämän pykälän mukaiset eläketurvakeskukselle kuuluvat tehtävät tai osa niistä siirretään maatalousyrittäjien eläkelaitokselle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1981. _____

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös

eräiden maatalousyrittäjien eläkelain 4 §:ssä mainittujen tehtävien siirtämisestä
maatalousyrittäjien eläkelaitokselle

Sosiaali- ja terveysministeriö on 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 4 §:n 3 momentin nojalla, sellaisena kuin se on päivänä kuuta 1981 annetussa laissa (/81), päättänyt:

1 §

Eläketurvakeskuksen tehtävät maatalousyrittäjien eläkelain 4 §:ssä tarkoitetuissa asioissa siirretään maatalousyrittäjien eläkelaitokselle.

Mitä maatalousyrittäjien eläkelain 4 §:ssä on säädetty ja sen nojalla annetuissa määräyksissä on määrätty eläketurvakeskuksesta, koskee soveltuvien osin maatalousyrittäjien eläkelaitosta.

2 §

Tämän päätöksen estämättä eläketurvakeskus ratkaisee ne maatalousyrittäjien eläkelain 4 §:ssä mainitut asiat, joita käsiteltäessä on samanaikaisesti ratkaistava kysymys yrittäjien eläkelain (468/69) 3 §:n säännösten soveltamisesta maatalousyrittäjään.

3 §

Eläketurvakeskus voi tarvittaessa antaa maa-

talousyrittäjien eläkelaitokselle yleisiä ohjeita siirrettyjen tehtävien hoitamisesta.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on seurantaa varten toimitettava eläketurvakeskukselle sen määräämät selvitykset 1 momentissa mainittujen tehtävien hoitamisesta.

4 §

Jos maatalousyrittäjien eläkelaitoksen asiassa antama ratkaisu poikkeaisi aikaisemmasta käytännöstä, on eläkelaitoksen pyydettävä asiasta eläketurvakeskuksen lausunto.

5 §

Tämä päätös tulee voimaan kuun päivänä 1981.

Tätä päätöstä sovelletaan maatalousyrittäjien eläkelain 4 §:ssä tarkoitettuun asiaan, joka on tullut vireille tämän päätöksen tultua voimaan.

